

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Київського інституту Національної
гвардії України
полковник

Андрій МАРТИНЮК

04.06.2026 року

ПРОГРАМА

**вступного іспиту з методології наукових досліджень для вступу на
навчання до Київського інституту Національної гвардії України для
здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Схвалено приймальною комісією
Київського інституту Національної
гвардії України, протокол
від 04.06.2026 № 5

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень для вступу до ад'юнктури Київського інституту Національної гвардії України розроблена з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», галузевих стандартів підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Програми єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень» №740 від 19.05.2025, а також специфіки освітньої та наукової діяльності у сфері національної безпеки, правоохоронної діяльності та військового управління.

Метою вступного випробування є виявлення рівня сформованості у вступників фундаментальних знань і навичок у галузі методології наукового пізнання, необхідних для здійснення самостійної дослідницької роботи, написання наукових праць, дисертацій, участі в наукових проєктах, а також ефективного функціонування в системі безпеки і оборони держави.

Кандидати на вступ до Київського інституту Національної гвардії України, повинні:

знати:

базові поняття, структуру, форми і функції науки;

типи та ознаки наукових досліджень;

сучасні наукові підходи і методологічні принципи;

методи і прийоми наукового пізнання — емпіричні і теоретичні;

вимоги до академічної доброчесності та етики дослідника;

вимоги до структурування та представлення результатів дослідження.

вміти:

формулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

здійснювати критичний аналіз джерел, виявляти наукову новизну;

обирати та обґрунтовувати методи дослідження;

системно аналізувати, узагальнювати та представляти результати наукової роботи;

дотримуватися академічної доброчесності, уникати порушень у сфері авторського права.

II. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

1. Структура випробування.

Тестові завдання охоплюють чотири тематичні блоки, що відображають ключові аспекти методології наукових досліджень. Завдання мають різні рівні складності: від простого відтворення знань (рівень А) до розуміння, аналізу та застосування (рівень В).

2. Форма завдань.

Випробування включає тести з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідностей, послідовностей та відкриті питання з короткою відповіддю.

3. Особливості підготовки.

Рекомендується використовувати сучасну наукову та методичну літературу з методології досліджень, офіційні документи (законодавство у сфері освіти, науки та безпеки), а також аналітичні матеріали, що стосуються досліджень у секторі безпеки і оборони.

4. Адаптація до специфіки інституту.

Приклади завдань, ілюстрації та кейси можуть бути орієнтовані на проблематику діяльності Національної гвардії України, військової поліції, правозастосовної практики, охорони громадського порядку, захисту державної та службової інформації.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування з методології наукових досліджень для здобуття ступеня доктора філософії проводиться у формі стандартизованого тестування, що забезпечує об'єктивне вимірювання рівня теоретичної обізнаності та дослідницької компетентності вступника відповідно до вимог освітньо-наукової програми.

Загальна характеристика тесту:

кількість тестових завдань: 100;

тип завдань: завдання закритого типу з однією правильною відповіддю з чотирьох запропонованих варіантів;

тривалість тестування: 150 хвилин.

Система оцінювання:

Оцінювання кожного тестового завдання здійснюється за наступним принципом:

за правильну відповідь нараховується 1 бал;

за неправильну відповідь, вибір кількох варіантів або відсутність відповіді – 0 балів.

Таким чином, максимальна кількість тестових балів, яку може набрати вступник, становить 100 балів.

Визначення результату та переведення в рейтингову шкалу:

Результати тестування переводяться у рейтингову шкалу 100-200 балів лише для вступників, які подолали порогове значення «склав/ не склав».

Порогове значення встановлюється комісією за результатами статистичного аналізу виконання тесту всіма вступниками.

Вступники, які не подолали пороговий бал, отримують підсумковий результат «не склав», незалежно від кількості набраних тестових балів.

Вступники, які подолали поріг, отримують рейтингову оцінку в межах від 100 до 200 балів, що визначається відповідно до таблиці переведення тестових балів у рейтингову шкалу, відповідно до таблиці.

Таблиця переведення тестових балів ЄВВ з методології наукових досліджень для вступу для здобуття ступеня доктора філософії на основі НРК7 до шкали 100–200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
25	100
26	101
27	102,5
28	104
29	105
30	106,5
31	108
32	109
33	110,5
34	112
35	113
36	114,5
37	116
38	117
39	118,5
40	120
41	121
42	122,5
43	124
44	125
45	126,5
46	128
47	129
48	130,5
49	132
50	133

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
51	134,5
52	136
53	137
54	138,5
55	140
56	141
57	142,5
58	144
59	145
60	146,5
61	148
62	149
63	150,5
64	152
65	153
66	154,5
67	156,
68	157
69	158,5
70	160
71	161
72	162,5
73	164
74	165
75	166,5

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
76	168
77	169
78	170,5
79	172
80	173
81	174,5
82	176
83	177
84	178,5
85	180
86	181
87	182,5
88	184
89	185
90	186,5
91	188
92	189
93	190,5
94	192
95	193
96	194,5
97	196
98	197
99	198,5
100	200

IV. УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу
1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі.	20-30
2. Загальне уявлення про методологію наукового дослідження.	40-50
3. Система організації наукової діяльності.	19-29
4. Представлення наукових досліджень.	5-7

Когнітивні рівні, необхідні для відповіді на запитання за темою:

Рівень А. Знання.

Рівень В. Знання, розуміння.

V. ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№	Назва розділу/теми та її зміст	Питома вага	Когнітивний рівень
1	2	3	4
РОЗДІЛ 1. НАУКА ТА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ		20-30	
1.1	Феномен науки	5-7	
1.1.1	Наука як складова культури (соціокультурний феномен)		
1.1.1.1	Відмінності науки від інших складових культури. Наука та філософія, наука та релігія, наука та мистецтво.		В
1.1.1.2	Наука як основний засіб отримання нового об'єктивного знання.		В
1.1.1.3	Наука як система знань (теорії, закони, гіпотези, поняття, наукові методи). Наука як дослідницька (пізнавальна) діяльність. Види наукової діяльності (згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»). Наука як соціальний інститут.		В

1.1.2	Характерні ознаки та функції науки		
1.1.2.1	Критерії науковості, які відрізняють науку від інших форм знання: об'єктивність та предметність; системність; є можливість перевірки; раціональність; доказовість; обґрунтованість і достовірність результатів; орієнтація на передбачення; наявність понятійно-категоріального апарату та власної методології.		В
1.1.2.2	Основні функції науки: пізнавальна, евристична, практична (виробнича), світоглядна, соціальна, культурно-виховна, освітня.		В
1.1.2.3	Сучасні підходи до класифікації наук: за цілями дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки), за предметом (природничі, технічні, суспільні, гуманітарні).		В
1.1.3	Наука, ненаука і псевдонаука, проблема демаркації		
1.1.3.1	Наука, ненаука, псевдонаука, протонаука. Наука та доказовість, несуперечливість емпірично встановленим фактам, відтворюваність результатів. Науковий скептицизм.		В
1.1.4	Структурні елементи науки, їхня характеристика.		
1.1.4.1	Поняття об'єкта і суб'єкта науки, їх взаємозв'язок та взаємозалежність.		В
1.1.4.2	Науковий факт, поняття, термін, категорія, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, закон, закономірність, науковий принцип.		В
1.2.	Організація наукової діяльності в Україні	1,5-2,5	

1.2.1	Закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту»		
1.2.1.1	Основні питання наукової діяльності, що регулюються законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту».		В
1.2.1.2	Третій рівень вищої освіти — кваліфікації, ступені, основні вимоги до компетентностей і результатів навчання.		В
1.3.	Розуміння наукового дослідження	8-12	
1.3.1	Поняття «наукове дослідження».		
1.3.1.1	Історичний, прагматичний, теоретичний, соціальний контекст поняття «наукове дослідження». Зв'язок поняття «наукове дослідження» з іншими поняттями: знання, інформація, розвідка, пошук, відкриття, винахід, прогрес тощо.		В
1.3.1.2	Значення та функції наукових досліджень у сучасному суспільстві. Наукове дослідження та інші види отримання інформації або розв'язання проблем: практичний і теоретичний досвід, інстинктивні дії, навчання, дії навмання тощо.		В
1.3.1.3	Фундаментальні та прикладні наукові дослідження як основні форми наукової діяльності.		В
1.3.2	Наукове дослідження як процес		
1.3.2.1	Визначення проблеми дослідження. Підготовка, виконання дослідження. Оприлюднення, обговорення й уточнення результатів як стадій (етапів) науково-дослідного процесу.		В
1.3.3	Класифікації наукових досліджень		
1.33.1	Класифікація за сферою використання результатів (за цільовим призначенням). Класифікація за методами дослідження.		В

	Класифікація за джерелом фінансування. Класифікація за зв'язком з суспільним виробництвом. Класифікація за тривалістю дослідження. Класифікація за стадіями дослідження. Класифікація за кількістю науковців, які працюють над дослідженням (одиничне, групове). Класифікація за кількістю задіяних наукових галузей (одна, комплексне або big science).		
1.4	Відкрита наука	6-8	
1.4.1	Поняття відкритої науки (UNESCO)		
1.4.1.1	Визначення поняття «відкрита наука».		A
1.4.1.2	Наукова комунікація.		B
1.4.2	Складові відкритої науки		
1.4.2.1	Відкриті наукові знання.		B
1.4.2.2	Відкрита наукова інфраструктура.		B
1.4.2.3	Відкрита участь соціальних суб'єктів.		B
1.4.2.4	Відкритий діалог з іншими системами знань.		B
1.4.3	Цінності та принципи відкритої науки		
1.4.3.1	Цінності відкритої науки.		B
1.4.3.2	Принципи відкритої науки.		B
1.4.4	Переваги і ризики відкритої науки		
1.4.4.1	Переваги відкритої науки.		B
1.4.4.2	Ризики відкритої науки.		B
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО МЕТОДОЛОГІЮ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ		40-50	
2.1	Загальна характеристика методології	13-17	
2.1.1	Широке та вузьке розуміння методології. Поняття методології науки.		B

2.1.1.1	Методологія науки в широкому й вузькому значеннях. Головна мета методології науки. Методологічна основа наукового дослідження.		В
2.1.1.2	Методологія як загальна система і галузь теоретичних знань та уявлень. Методологія як система найбільш загальних принципів пізнання. Методологія як вчення про правила мислення. Методологія як вчення про науковий метод.		В
2.1.1.3	Описова, нормативна, критична, прогностична функції методології науки. Роль методології науки в забезпеченні об'єктивності та надійності наукових досліджень. Міждисциплінарність у сучасній методології.		В
2.1.1.4	Структура методології за змістом (принципи, парадигми, цінності, теорії, поняття, методи, прийоми).		В
2.1.2	Поняття методу і методики: спільне та відмінне		
2.1.2.1	Поняття методу. Визначення методу як способу досягнення певної мети, вирішення конкретного завдання.		В
2.1.2.2	Класифікація методів за типом знання, рівнем пізнання, методологією дослідження, способом організації наукового дослідження.		В
2.1.2.3	Характеристика методів (емпіричні, теоретичні, загальнонаукові, конкретно-наукові).		В
2.1.2.4	Ознаки наукового методу: об'єктивність, надійність, валідність, детермінованість, результативність, адекватність.		В
2.1.2.5	Поняття методики. Визначення методики як сукупності конкретних прийомів і процедур застосування певного методу.		В

2.1.2.	Структура методики: мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, Інструменти, процедури, критерії оцінювання результатів). Вимоги до методики: адаптивність, відтворюваність результатів, ефективність.		В
2.1.2.7	Спільне та відмінне між методом і методикою.		В
2.1.3	Структура змістовної методології		В
2.1.3.1	Філософська методологія як рівень методології науки.		В
2.1.3.2	Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові підходи, загальнонаукові принципи, загальнонаукові поняття.		В
2.1.3.3	Конкретно-наукова методологія.		А
2.1.4.	Основні методологічні принципи наукових досліджень		В
2.1.4.1	Основні методологічні принципи наукових досліджень (об'єктивність, всебічність, сутісний аналіз, єдність історичного і логічного, доказовість, альтернативність, системність).		В
2.1.5	Характеристика деяких методологічних підходів		
2.1.5.1	Системний підхід як загальнонауковий підхід (сутність, основні вимоги до використання). Поняття системи і структури. Системний аналіз.		В
2.1.5.2	Характеристика аксіологічного підходу в контексті цінностей наукового знання, наукової діяльності, цінностей вченого.		В
2.2	Наукове пізнання як основа наукових досліджень	13-17	
2.2.1	Наукове пізнання та його ознаки. Наукове пізнання як відносно самостійна, цілеспрямована пізнавальна діяльність. Компоненти наукового пізнання: мета (цілі) пізнання; пізнавальна діяльність суб'єктів;		В

	об'єкти пізнання; предмет пізнання; методи та засоби пізнання; логічні форми та мовні засоби пізнання; результати пізнання.		
2.2.2	Принципи наукового пізнання: принцип об'єктивності; принцип пояснення множини досліджуваних явищ за допомогою небагатьох загальних уявлень; принцип достатньої повноти обґрунтування; принцип системності; принцип єдності аналізу й синтезу; принцип єдності історичного й логічного; принцип сходження від абстрактного до конкретного.		В
2.2.3	Рівні наукового пізнання (теоретичний, емпіричний)		
2.2.3.1	Емпіричний рівень як рівень наукового пізнання. Дослідницькі операції: спостереження за об'єктами; фіксація фактів; проведення експериментів; встановлення емпіричних співвідношень і зв'язків між окремими явищами.		В
2.2.3.2	Специфіка емпіричного знання. Пізнання об'єкта з боку зовнішніх зв'язків; обмеженість сфери застосування отриманого знання.		В
2.2.3.3	Поняття наукового факту. Факти дійсності і факти науки. Науковий факт як знання про подію або явище, достовірність яких доведена; знання, отримане під час спостережень і експериментів. Роль фактів у науковому пізнанні: створення емпіричної бази для висунення гіпотез і побудови теорій; вирішальне значення в підтвердженні гіпотез (теорій) або їх спростуванні.		В
2.2.3.4	Теоретичний рівень пізнання дійсності. Проблеми і наукові припущення (гіпотези), що базуються на фактах, а також засновані на них закони, принципи і теорії.		В
2.2.3.5	Специфіка теоретичного знання. Створення систем знань, теорій, у яких розкриваються		В

	загальні зв'язки, формулюються закони; переважає раціональний момент пізнання; відображаються явища і процеси з боку їхніх універсальних внутрішніх зв'язків і закономірностей; систематизуються досліджувані об'єкти.		
2.2.3.6	Поняття наукової теорії. Теорія як найбільш розвинена форма наукового пізнання. Теорія як сукупність доведених і об'єднаних в єдину систему понять, категорій, законів, принципів, концепцій, що узагальнено відображають певну область дійсності. Наукова теорія як сукупність понять і суджень стосовно деякої предметної сфери, об'єднаних у єдину систему знань за допомогою певних логічних принципів. Функції теорії (синтетична, пояснювальна, методологічна, прогностична, практична)		В
2.3	Методи наукових досліджень	13-17	
2.3.1	Метод як обґрунтована та ефективна система дій для досягнення певних цілей.		В
2.3.1.1	Метод як засіб отримання наукового знання, як спосіб організації пізнавальних процедур, як система пізнавальних прийомів.		В
2.3.2	Функції методу. Питання залежності результатів дослідження від методу.		
2.3.2.1	Основні функції методу (пізнавальна, експериментально-дослідницька, аналітична, інструментальна).		В
2.3.2.2	Об'єктивність і суб'єктивність у виборі методів дослідження. Поняття «методологічного негативізму», «методологічного анархізму» та «методологічної ейфорії». Зумовленість результатів дослідження від обраних методів.		В
2.3.3	Характеристика емпіричних методів наукового пізнання		

2.3.3.1	Спостереження як метод наукового дослідження. Основні вимоги до спостереження, його переваги й недоліки.		В
2.3.3.2	Метод порівняння. Умови (вимоги до порівняння) і завдання порівняння. Види порівнянь.		В
2.3.3.3	Метод вимірювання. Вимірювання як визначення числового значення. Основні елементи вимірювання. Поняття похибки вимірювань.		В
2.3.3.4	Експеримент як метод наукового дослідження. Етапи експерименту.		В
2.3.4	Характеристика теоретичних методів наукового пізнання		
2.3.4.1	Аксиоматичний метод.		В
2.3.4.2	Гіпотетико-дедуктивний метод. Гіпотеза і дедукція, виведення висновків.		В
2.3.4.3	Абстрагування і конкретизація. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Основні етапи застосування.		В
2.3.4.4	Історичний та логічний метод, специфіка його застосування.		В
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		19-29	
3.1	Елементи наукового дослідження	7-9	
3.1.1	Поняття актуальності наукового дослідження (потреба у вирішенні конкретної наукової та/або прикладної проблеми).		А
3.1.2	Етапи визначення теми наукового дослідження: огляд літератури, можливості та ресурси дослідника, теоретичне та практичне значення очікуваних результатів.		В
3.1.3	Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, розуміння відмінності між цими поняттями.		В

3.1.4	Поняття наукової новизни: відкриття, уточнення та доповнення наявних знань, удосконалення наявних моделей чи технологій тощо.		В
3.2	Пошук й опрацювання наукової інформації	7-9	
3.2.1	Інформація: сутність, властивості		
3.2.1.1	Поняття інформації та її ролі в науковому дослідженні. Основні властивості наукової інформації: адекватність, релевантність, правильність, точність, актуальність.		В
3.2.1.2	Основні функції наукової інформації: кумулятивна (накопичення знань), комунікативна (передача знань), культурологічна (збереження культурної спадщини), соціальної пам'яті (фіксація досвіду).		В
3.2.2	Класифікація джерел інформації		
3.2.2.1	Первинні джерела інформації.		В
3.2.2.2	Вторинні джерела інформації.		В
3.2.3	Науковий пошук інформації		
3.2.3.1	Бібліотечні каталоги (традиційні та електронні).		А
3.2.3.2	Інформаційно-пошукові системи, ресурси мережі Інтернет (електронні наукові видання, бази даних, репозиторії, архіви).		В
3.2.4	Штучний інтелект у наукових дослідженнях		
3.2.4.1	Застосування штучного інтелекту (автоматизація пошуку та швидкої обробки великих обсягів Інформації, автоматизація рутинних завдань).		В
3.2.4.2	Проблеми використання штучного інтелекту (академічна доброчесність, порушення авторських прав, вигадкування даних, непрозорість методик).		В

3.3	Методологічна культура. Академічна доброчесність	7-9	
3.3.1	Методологічна культура й етика наукової діяльності.		В
3.3.1.1	Поняття методологічної культури. Ознаки методологічної культури: методологічність, методологічна рефлексія, методологічна грамотність, методологічна компетентність, культура роботи з інформацією.		В
3.3.1.2	Основні принципи етики наукової діяльності: об'єктивність та неупередженість; відповідальність за результати досліджень; повага до інтелектуальної власності; уникання конфлікту інтересів.		В
3.3.1.3	Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, прозорість).		В
3.3.1.4	Види порушень академічної доброчесності: відчуження авторства; академічний плагіат; приписування авторства; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом; недозволена допомога; академічний саботаж. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність».		В
РОЗДІЛ 4. ПРЕДСТАВЛЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ		5-7	
4.1	Публікації як спосіб представлення наукових досліджень	5-7	
4.1.1	Поняття наукової публікації		В
4.1.1.1	Наукова публікація як структурована презентація наукового дослідження, що містить пояснення сутності певної наукової проблеми, методи й результати її		В

	дослідження, науково обґрунтовані висновки.		
4.1.1.2	Функції наукових публікацій: оприлюднення результатів наукової роботи; встановлення пріоритету автора; свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми; підтвердження достовірності основних результатів, новизни і наукового рівня дослідження; підтвердження факту апробації та впровадження результатів; фіксації завершення певного стану дослідження або роботи в цілому; забезпечення наукової спільноти первинною науковою інформацією.		В

Голова предметної комісії з методології наукових досліджень
полковник

Олексій ТИТАРЕНКО